

MODELLER FOR FUSION AF SPILDEVANDSSELSKABER

OVERORDNET VURDERING AF TO MODELLER

1. BAGGRUND OG OPDRAG

Syddjurs Kommune har i længere tid fået undersøgt mulighederne for at fusionere kommunens spildevandsselskab – Syddjurs Spildevand A/S – med Norddjurs Kommunes spildevandsselskab AquaDjurs A/S. De to selskaber har allerede etableret et fælles serviceselskab, DjursSam ApS, som ejes i forholdet 50-50.¹

Horten har den 13. januar 2023 modtaget materiale om sagen, og nedenstående er udarbejdet efter en overordnet gennemgang heraf, særligt med fokus på oplæg til brug for fællesmøde for NMT og MTU den 29. august 2022, dagsordener af 6. september og 6. december 2022.

Vores opdrag er at vurdere "RenoDjurs-modellen" og "Holding-modellen", herunder de styringsmæssige muligheder i de to modeller, og derudover give bemærkninger til processen frem til gennemførelse. Derudover er vi blevet bedt om at beskrive en model med alene ét selskab, som kan ses som en videreudbygning af "RenoDjurs-modellen".

For en god ordens skyld bemærkes, at vi ikke kommer ind på revisors beskrivelse af de økonomiske forhold, men lægger disse til grund.

¹ DjursSam ApS har ca. 10 ansatte, Syddjurs Spildevand A/S har ca. 25 ansatte og AquaDjurs A/S har ca. 15 ansatte.

2. RETLIG RAMME

Kommunerne kan i henhold til vandsektorlovens § 15, stk. 1, kun deltage i aktiviteter forbundet med vand- eller spildevandsforsyning, hvis aktiviteterne udøves i et eller flere selskaber, som drives i aktie- eller anpartsselskabsform.

Vandsektorloven indeholder ikke en nærmere regulering af organiseringen af selskaberne, ud over at der skal være tale om A/S'er eller ApS'er. Der er således hverken krav om eller forbud mod, at der etableres en koncern med et moderselskab, eller at der skal være serviceselskaber.

Stoploven indeholder regler om modregning i bloktilskuddet, hvis der udloddes midler fra vand- og spildevandsselskaber. Det gælder, uanset om midlerne udloddes til en kommune, eller blot til fx et holdingselskab. Udlodningsreglerne har også betydning i forbindelse med fusion, da det skal sikres, at ejerne modtager aktier/anpartar, der afspejler værdien af det eller de selskaber, de hver har indskudt.

Takstfastsættelsen er detaljeret reguleret. Der henvises til PwCs præsentation for så vidt angår dette.

3. ERFARINGER

Kommunerne har organiserer deres vand- og spildevandsselskaber ganske forskelligt. I forbindelse med fusioner ses følgende type-organiseringer (men med et væld af varianter):

HOFOR-modellen:

Et *holdingselskab* (dvs. et selskab, der ikke har anden aktivitet end at eje ("holde") aktier) ejer aktierne i *netselskaberne* (dvs. de ledningsejende selskaber; ét for hver kommune) og i et *serviceselskab* (dvs. det selskab, hvori alle medarbejdere er ansat)

DIN Forsyning-modellen:

Et *holdingselskab* ejer aktierne i *netselskaberne*, hvor ejerkommunernes net er samlet (ét vandselskab for begge kommuner, ét spildevandsselskab for begge kommuner etc.), og i *serviceselskabet*.

Model med ét selskab:

Ét samlet selskab, der ejer ledningsnettene, og hvori medarbejderne er ansat. Dette svarer til modellen for Aarhus Vand A/S.

De tre modeller er illustreret på side 2 og 3 i bilaget.

Variationer af ovenstående modeller kan være:

- Moderselskabet (holdingselskabet) er også serviceselskab, dvs. at medarbejderne er ansat i dette selskab.
- Nogle af netselskaberne er lagt sammen på tværs af kommunegrænser, andre er ikke.

I de to modeller med holdingselskaber indgås serviceaftaler mellem serviceselskabet og de enkelte netselskaber, og det laves en nøgle for fordelingen af de faste udgifter mellem selskaberne. Der er ikke behov for serviceaftaler i modellen med ét selskab, men blot for en fordelingsnøgle af hensyn til takstberegningen.

4. DE TO FORESLÅEDE MODELLER

4.1 Status

De to kommuner har følgende fysiske aktiver, som skal placeres i den nye koncern:

Norrdjurs Kommune:

- Vandforsyning
- Spildevandsforsyning (transport)
- Renseanlæg, herunder lokalitet (Fornæs) med et udvidet renseanlæg
- Medejerskab (27 %) af Vandsam A/S

Syddjurs Kommune:²

- Spildevandsforsyning (transport)
- Renseanlæg, der står for nedlæggelse

Derudover har de to selskaber et fælles serviceselskab, DjursSam ApS, med ca. 10 ansatte. I henhold til årsrapporten for 2021 har selskabet ingen særlige aktiver.

² Der er overvejelser om, at der også i Syddjurs Kommune skal ske vandforsyning i den kommunale selskabsstruktur; og i illustrationen af Holding-modellen og RenoDjurs-modellen er vandselskabet derfor benævnt "Fælles Vand A/S).

4.2 Modellerne

Der er beskrevet to modeller i det materiale, vi har modtaget. Begge modeller indeholder et fælles moderselskab, hvor medarbejderne er ansat, og et vandselskab for Norddjurs Kommune, der gennem AquaDjurs A/S ejer 27 % af aktierne i Vandsam A/S.

Forskellen består således i organiseringen på spildevandsområdet.

I *Holding-modellen*³ er der for hver af kommunerne et spildevandsselskab, der ejer det stedlige ledningsnet, og der er et fælles renseselskab, der skal eje det udvidede fælles rensesanlæg på Fornæs.

I *RenoDjurs-modellen*⁴ samles kommunernes ledningsnet og rensesanlæg, inkl. det nye rensesanlæg, i ét fælles selskab.

I begge modeller vil kommunerne – som vi forstår det – eje 50,0 % hver.

I tillæg hertil er vi blevet bedt om en kort beskrivelse af en model, hvor alle aktiver og medarbejderne er placeret i ét selskab, "Model med ét selskab". I denne model er der således kun ét selskab, hvor alle ledningsnet, anlæg og medarbejdere er samlet. Selskabsstrukturen er en videreudbygning RenoDjurs-modellen i dette notat, og den svarer til organiseringen af Reno Djurs I/S.

5. VURDERING

5.1 Kommunernes styring

Kommunernes styring som myndigheder (planmæssig regulering, miljømæssig regulering, takstgodkendelse) vil i de tre modeller være uændret ift. i dag.

Kommunernes styring som ejere vil blive væsentligt ændret ift. i dag. Det skyldes, at kommunerne vil skulle udøve et fælles ejerskab gennem moderselskabet (i modellen med ét selskab: Direkte i selskabet). Hvis kommunerne ikke kan blive enige, vil der reelt ikke være nogen måde at få truffet beslutning på, da hver kommune ejer 50,0 %.

Der kan i ejeraftalen, hhv. i et vist omfang i vedtægterne, fastsættes regler om, at beliggenhedskommunen(s bestyrelsesmedlemmer) har en særlig indflydelse på forhold, der alene vedrører denne kommune. Det gælder uanset model, men

³ Betegnelsen er ikke helt retvisende, da begge modeller har et moderselskab, men ikke et (tomt) holdingselskab. Det kunne være mere retvisende at omtale denne model som "delvis fusion".

⁴ Betegnelsen er ikke helt retvisende, da RenoDjurs er et § 60-fællesskab, og da denne model dels er aktieselskaber, dels består af en koncern og ikke kun ét selskab. Modellen kunne mere retvisende omtales som "fuld fusion".

kan være vanskeligere at styre i RenoDjurs-modellen, hvor alle spildevandsaktiverne ligger i samme selskab. Det samme gælder modellen med ét selskab, hvor alle aktiviteter er samlet i ét selskab.

I forhold til *sammensætningen af bestyrelsen* er der ganske stor frihed til at regulere dette mellem ejerne.

Vandsektorloven indeholder dog krav om, at der i de selskaber, der har forbrugerkunder, skal være (typisk) to direkte forbrugervalgte bestyrelsesmedlemmer. I Holding-modellen vil dette krav omfatte fire selskaber, i RenoDjurs-modellen to selskaber. I modellen med ét selskab vil der være krav om forbrugervalgte bestyrelsesmedlemmer i modellens (eneste) selskab.

Selskabsloven giver medarbejderne ret til at vælge medarbejderrepræsentanter til moderselskabet (i modellen med ét selskab: Det eneste selskab), hvilket ikke påvirkes af valg af model.⁵

Se side 7 i bilaget ift. sammensætning af bestyrelserne i de tre modeller.

5.2 Økonomi mv.

I forhold til administration og synergier er den største forskel på modellerne, at Holding-modellen har flere selskaber, og dermed at der skal aflægges flere regnskaber end Reno Djurs-modellen. Forskellen er dog næppe stor, særligt da det forudsættes, at der opretholdes særskilte takstregnskaber i hvert fald i en periode. Modellen med ét selskab er den enkleste i forhold til administration, selvom det også her forudsættes, at der opretholdes særskilte takstregnskaber.

I forhold til synergier betyder omfanget af kommunernes særlige (individuelle) krav til selskaberne/selskabet formentlig noget mere, end hvilken model der vælges.

Mere vigtigt er det spørgsmål, PwC berører omkring takstfastsættelse, hvor det anføres, at Holding-modellen kan indebære mistede opkrævningsrettigheder som følge af opdelingen på flere selskaber. Dette bør indgå med stor vægt, og det bør – hvis Holding-modellen foretrækkes – afklares, om det vil kunne skade selskabernes økonomi. Vi har ikke gennemgået PwC's analyse nærmere, og denne afklaring kan allerede foreligge heri. Modellen med ét selskab er ikke vurderet af PwC, men i lighed med RenoDjurs modellen synes der ikke her at mistes opkrævningsrettigheder.

I forhold til stiftelsen bemærkes, at modellerne med holdingselskaber indebærer, at AquaDjurs A/S spaltes til to selskaber (eller på anden måde opdeles), hvilket er en relativt tung proces sammenlignet med at indskyde et selskab i koncernen (som Syddjurs Spildevand A/S). Hvis Holding-modellen indebærer, at

⁵ Medarbejderne kan vælge et antal, der svarer til halvdelen af de øvrige bestyrelsesmedlemmer. Hvis en bestyrelse består af 5 generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer, har medarbejderne således ret til at vælge 3 medarbejderrepræsentanter.

renseaktiver skal overdrages fra Syddjurs Spildevand A/S, vil dette også indebære en relativt tung proces.⁶ Modellen med ét selskab er den enkleste derved, at alle de eksisterende selskaber fusioneres, dvs. at der ikke skal ske udspaltning af aktiver i AquaDjurs A/S. Hvis kommunerne vælger at gå videre med denne model, må det drøftes med PwC, om der er skattemæssige hensyn, der bør indgå ved valget af fusionsform.

6. PROCES

Uanset hvilken model der vælges, vil processen kunne ske som følger:

1. Principbeslutning om modelvalg i hver af kommunerne.
2. Forberedelse af ejeraftale, selskabsdokumenter, åbningsbalancer mv., samt fremfindning og gennemgang af kontrakter, indhentelse af samtykker til debitorskifte.
3. Endelig politisk beslutning, hvor ejeraftale, ejerfordeling og vedtægter godkendes og bestyrelsen vælges.
4. Stiftelse af koncernen, indskud af aktier/aktiver og passiver, samt overdragelse af medarbejderne til moderselskabet (i modellen med ét selskab: Overdragelse til det fortsættende selskab efter fusionen).

Det er oplyst, at der overvejes en model, hvor alle medarbejdere i AquaDjurs A/S og Syddjurs Spildevand A/S overdrages til DjursSam ApS inden gennemførelse af fusionen. DjursSam ApS vil da blive det nye holdingselskab i Holdingmodellen og Reno Djurs-modellen. I modellen med ét selskab vil DjursSam ApS enten kunne blive det fortsættende selskab efter fusionen, eller medarbejderne vil blive fusioneret ind i det fortsættende selskab. Det bemærkes, at en overdragelse af medarbejderne, inden den selskabsretlige fusion gennemføres, medfører nogle ekstra trin i processen.

Horten, den 1. marts 2023
Hellerup

Rikke Søgaard Berth

⁶ Hvis renseaktiverne også skal overdrages fra AquaDjurs A/S til det fælles renseselskab, vil dette næppe medføre væsentligt merarbejde, da AquaDjurs A/S alligevel skal deles i to. Dette vil være en lige så tung proces, som for Syddjurs Spildevand, da det kun er vandaktiverne der er bogført i en selvstændig bogføringskreds i AquaDjurs. Ledningsnet og renseanlæg er bogført i samme bogføringskreds i både Syddjurs Spildevand og AquaDjurs.